

De familie Leman – Julianastraat 20, Dedemsvaart

De stenen op dit adres zijn geadopteerd door KBS De Langewieke.

Abraham Leman	26-08-1905, Avereest	31-03-1944, Midden-Europa
Annette Henriët Leman-Kroonenberg	18-01-1907, Velsen	19-11-1942, Auschwitz
Henderika Leman	27-10-1940, Zwolle	19-11-1942, Auschwitz
Meijer Leman	01-12-1941, Zwolle	19-11-1942, Auschwitz

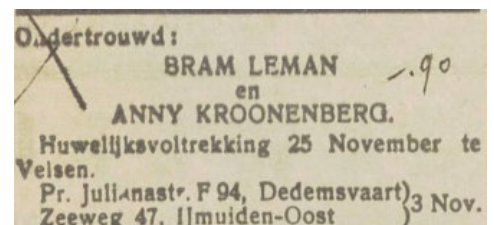
Ook Bram Leman werd, net als de meeste van zijn Joodse plaatsgenoten, tijdens de oorlog vermoord. Met zijn vrouw en twee jonge kinderen werd hij gedeporteerd naar Auschwitz. Nog voordat de trein daar aankam werd Bram met ongeveer 100 andere mannen bij het plaatsje Cosel uit de trein gehaald en tewerkgesteld. Hij overleefde dat niet. Zijn vrouw Annie werd met hun beide kinderen Henderika en Meijer direct na aankomst in Auschwitz in de gaskamers van Auschwitz vermoord.

Abraham (Bram) Leman werd geboren in Dedemsvaart op 26 augustus 1905. Hij was de vijfde van in totaal zes kinderen van Mozes Leman en Henderika Tof. Zij overleden beide al voor de oorlog, in 1938, en zijn begraven op het Joodse deel van de begraafplaats aan de Mulderij in Dedemsvaart.

Mozes had een slagerij op het adres Kalkwijk F 94 (nu: Julianastraat 20). Abraham (Bram) was later slager in ditzelfde pand. Hij trouwde op 25 november 1937 met Annette Henriët (Annie) Kroonenberg uit Velsen. Het huwelijk werd ook in die plaats gesloten.

Hun eerste kind overleed in 1939 bij de geboorte. Nadat Nederland inmiddels bezet was door Nazi-Duitsland werd op 27 oktober 1940 dochter Henderika geboren. Een jaar later, op 1 december 1941, werd zoon Meijer geboren.

Bram Leman was één van de oprichters van de voetbalvereniging in Dedemsvaart. Samen met drie anderen blies hij de Dedemsvaartse Voetbal Club D.V.C. (later SV Dedemsvaart), een “slapende” vereniging in 1929 nieuw leven in. Zelf heeft hij nog jaren bij de vereniging gespeeld. Al in het eerste seizoen na de oprichting werd het eerste team, waar ook Bram deel van uit maakte, kampioen.

Bram geknield vooraan tweede van rechts

Eén van de maatregelen die tegen Joden werden afgekondigd tijdens de bezetting was dat zij niet langer lid mochten zijn van verenigingen. Daarnaast waren openbare plekken zoals sportparken ‘Voor Joden Verboden.’

Bram Leman moest zich in de zomer van 1942 melden en is, net als enkele andere Joodse mannen uit Avereest

overgebracht naar het Joodse werkkamp Geesbrug. De mannen die daar gedwongen tewerkgesteld waren hielden zich bezig met ontginningswerkzaamheden, werkten op het land en aan de beschoeiing van het kanaal tussen Coevorden en Zwinderen. Op 2 en 3 oktober 1942 werden bijna al deze werkkampen en ook Geesbrug ontruimd en de mannen overgebracht naar kamp Westerbork. Bram Leman verbleef in het doorgangskamp Westerbork in barak 85 en later barak 55.

Op vrijdag 2 oktober 1942 zijn ook bijna alle overgebleven Joodse inwoners van Dedemsvaart opgehaald. Een deel is 's ochtends met de tram naar Zwolle gebracht en vandaar per trein richting kamp Westerbork gegaan. Een ander deel, waaronder Annie Leman en haar beide kinderen, moest zich 's avonds melden bij de synagoge aan de markt en is per bus naar kamp Westerbork overgebracht. Bij Annie staat genoteerd dat zij eerst verbleef in barak 39 en later in barak 55 (waar ook Bram zat). Haar kinderen waren bij haar.

Het gezin Leman is zes weken in kamp Westerbork geweest. Een periode waarin er wekelijks 2 transporten vertrokken met als bestemming Auschwitz. Op 16 november 1942 werd Bram met zijn vrouw en zijn twee jonge kinderen op transport gesteld.

Het transport van in totaal 761 personen vertrok richting Auschwitz. Ongeveer 80 kilometer voor Auschwitz werd gestopt op het kleine goederenstation van Cosel. Jonge mannen, meestal in leeftijd tussen ongeveer 16 en 45 jaar oud, werden hier uit de trein gehaald. Bij het transport van 16 november 1942 ging het om 100 mannen. Van Cosel werden zij naar het verzamelkamp St. Annaberg gestuurd en van daar verder verspreid. Bekend is dat een groot deel van de groep in november 1942 naar het kamp Klein Mangersdorf is gegaan en een maand later naar Blechhammer. Waar en wanneer Bram Leman is omgekomen/vermoord is niet bekend. Na de oorlog werd geconcludeerd dat hij waarschijnlijk op 31 maart 1944 al niet meer in leven was en dus ergens in Midden-Europa moet zijn omgekomen. Van de 100 mannen die waren geselecteerd zouden uiteindelijk maar 3 de oorlog overleven. Annie, Henderika en Meijer zijn, nadat Bram de trein had moeten verlaten, doorgegaan naar Auschwitz en daar direct na aankomst vermoord. Voor alle drie is de sterfdatum 19 november 1942, Auschwitz.

Voor deze tekst is gebruik gemaakt van het boek 'De Joodse gemeenschap van Avereest' van Peter Makaske. Ook de foto's van het gezin Leman komen uit dit boek.

